

ОДЛУКА

Датум усвајања: **31. март 2010. године**

Предмет бр. **04/07**

Кадри БАЉАЈ (у име Мона БАЉАЈА), Шабан ЦЕЉАДИНИ (у име Арбена ЦЕЉАДИНИЈА), Зенел ЗЕМЕЉИ и Мустафа НЕРЈОВАЈ

против

УНМИК-а

Саветодавна комисија за људска права, 31. марта 2010. године,
уз учешће следећих чланова:

г. Марека НОВИЦКОГ, председавајућег

г. Пола ЛЕМЕНСА

гђе Кристин ЧИНКИН

Уз помоћ

г. Недима ОСМАНАГИЋА, в.д. извршног службеника

Након што је размотрила изнад поменућу жалбу, уложену сагласно члану 1.2 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12, од 23. марта 2006. године, о оснивању Саветодавне комисије за људска права,

Након већања, укључујући већање путем електронских средстава, у складу с правилу 13.2 свог Пословника,

Одлучила је следеће:

I ЧИЊЕНИЦЕ

1. Дана 10. фебруара 2007. године, *Ветевендосје*, покрет који се противи управи Уједињених нација на Косову и залаже за независност Косова, организовао је протестне демонстрације у Приштини. Полицијске јединице УНМИК-а (ФПУ) из различитих земаља чланица, укључујући Румунију, биле су распоређене да, ако буде потребно, заштите зграду владе и одрже ред.
2. Демонстранти су се приближили згради владе и почели да бацају предмете на полицију у покушају да пробију барикаде. Полиција је употребила сузавац и предузела енергичну акцију. Повреде су задобили и полицајци и демонстранти. У једном тренутку, поједини полицајци су испалили гумене метке којима су убијени Мон Баљај, син првог жалиоца, и Арбен Џељадини, син другог жалиоца, а остали рањени, неки прилично тешко, међу њима Зенељ Зенељи и Мустафа Нерјовај, трећи и четврти жалилац.
3. Убрзо након протеста, оформљена је радна група да истражи околности протеста и насиља које је уследило. СПГС је наименовао специјалног тужиоца, који је доставио два извештаја, један од 16. априла а други од 29. јуна 2007. године.
4. У извештају од 16. априла 2007. године је закључено да је смрт Мона Баљаја и Арбена Џељадинија била непотребна и да се могла избећи, као и да изгледа да нема оправдања за пуцање у главу Мону Баљају и Арбену Џељадинију и у груди Зенељу Земелију. Даље се наводи закључак да су кобне и скоро смртоносне гумене метке испалили један или два румунска припадника ФПУ. Међутим, на основу постојећих доказа се није могло детаљније утврдити ко је испалио метке којима су нанете повреде и изазвана смрт. Због тога тада није био покренут званични кривични поступак. Специјални тужилац је препоручио УНМИК-у, Уједињеним нацијама и Влади Румуније да размотре могућност покретања одговарајућег поступка за додељивање одштете члановима породица оних који су смртно страдали и оних који су били тешко рањени.
5. Извештај од 29. јуна 2007. године садржи осврт на важећи закон и оцену и критику праксе и поступака које је УНМИК Полиција применила у планирању и вршењу полицијских дужности пре и у току протеста 10. фебруара, посебно оних везаних за одлуку о употреби гумених метака против демонстраната тог дана. У закључку се наводи да је било многостраних погрешака у погледу законског оквира и планирања и у процесу деловања и доношења одлука.
6. Породице жртава су поднеле одштетни захтев Одбору УНМИК-а за разматрање тужбених захтева. Према информацијама које је пружио УНМИК, препоруке за додељивање одштете прослеђене су на даље разматрање, 27. децембра 2007. године, Главном одбору за разматрање тужбених захтева у седишту у Њујорку.
7. Према саопштењу које је УНМИК дао медијима 10. фебруара 2010. године, СПГС се састао са породицама Мона Баљаја и Арбена Џељадинија у лето 2009. године, када им се извинио у име УНМИК-а за догађаје од 10. фебруара 2007. године. Према том истом саопштењу, крајем 2009. године, као резултат процеса УН по тужбеним захтевима трећих лица, уследила је званична понуда

обештећења за сваку од жртава тих догађаја. У тренутку усвајања ове одлуке, изгледа да су жртве још увек размишљале да ли да прихвате понуђено обештећење.

II ЖАЛБЕ

8. Жалиоци тврде да убиство Мона Баљаја и Арбена Џељадинаја и тешко рањавање Зенеља Земелија и Мустафе Нерјоваја представљају повреду права на живот, забране мучења и права на мирно окупљање. Они даље тврде да није спроведена делотворна истрага инцидента, чиме је повређен процедурални аспект права на живот и забране мучења. На крају, они тврде да су им услед немогућности да поднесу тужбу против УНМИК-а суду или било ком другом органу који би им могао пружити правну заштиту повређена права на правично суђење и на делотворан правни лек.
9. Жалиоци се позивају на следеће инструменте заштите људских права:
  - Универзалну декларацију о људским правима, посебно на чланове 3, 5, 8, 10 и 20;
  - Европску конвенцију о људским правима (ЕКЉП), посебно на чланове 2, 3, 6, 11 и 13;
  - Међународни споразум о грађанским и политичким правима (МСГПП), посебно на чланове 2, 6, 7 и 21;
  - Споразум против мучења и осталог окрутног, нечовечног и понижавајућег поступања или кажњавања, посебно на чланове 2, 10, 12, 13, 14 и 16.

III ПОСТУПАК ПРЕД КОМИСИЈОМ

10. Жалба је уложена 11. октобра 2007. године и уписана тог истог дана. У поступку пред Комисијом, жалиоце су заступали г. Хаљим Суљејмани, правник са Косова, и господа Пол Труп и Џад Бантинг, правници из Лондона.
11. Комисија је случај проследила СПГС-у 7. фебруара 2008. године, пруживши му могућност да у име УНМИК-а изнесе примедбе на прихватљивост и меритум, сходно члану 11.3 Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 и правилу 20 Пословника Комисије. СПГС није искористио ту могућност.
12. Одлуком од 6. јуна 2008. године, Комисија је жалбу прогласила прихватљивом.
13. Дана 16. септембра 2008. године, СПГС је уложио приговор на прихватљивост жалбе, на основу неискоришћености расположивих правних средстава. Тај приговор је прослеђен жалиоцима, који су свој одговор послали 6. октобра 2008. године.
14. На заседању у октобру 2008. године, Комисија је одлучила да закаже јавну расправу у јануару 2009. године. Комисија је одлучила и да питање

- прихватљивости које је покренуо СПГС обједини са разматрањем меритума. Комисија је позвала СПГС-а да почне са просуђивањем меритума жалбе.
15. Дана 15. децембра 2008. године, СПГС је изнео примедбе на поднеске жалилаца у вези са приговором на прихватљивост жалбе. Те примедбе су затим прослеђене жалиоцима.
  16. Због немогућности да жалиоци присуствују расправи у јануару 2009. године, датум одржавања јавне расправе је у међувремену померен на 19. март 2009. године. Странке су позване да доврше своје писане поднеске.
  17. Дана 23. фебруара 2009. године, жалиоци су послали поднеске у којима су изнели додатне примедбе у вези са прихватљивошћу жалбе и њеним меритумом. Послали су и бројна документа. Те примедбе и документа су прослеђени СПГС-у.
  18. Дана 3. марта 2009. године, Комисија је странкама послала бројна питања и замолила их да на та питања одговоре у току расправе.
  19. Дана 11. марта 2009. године, СПГС је послао додатне примедбе, укључујући одговоре на питања која је Комисија поставила у свом допису од 3. марта 2009. године и одговор на поднеске жалилаца од 23. фебруара 2009. године. СПГС је такође послао бројна документа.
  20. Кратко време пре датума одређеног за јавну расправу, УНМИК је обавестио Комисију да не може да гарантује безбедност пре и у току расправе. На основу те информације, Комисија је, 18. марта 2009. године, одлучила да расправа буде затворена за јавност.¹
  21. Расправа је одржана 19. марта 2009. године.² Присуствовали су следећи заступници странака:
    - У име УНМИК-а:
      - г. Ернст Чепке, в.д. директора Канцеларије правног саветника,
      - г. Карл Кампо, правни референт Канцеларије правног саветника,
    - У име жалилаца:
      - г. Пол Труп, адвокат, Адвокатска канцеларија Тукс, Лондон,
      - г. Цад Бантинг, адвокат, Адвокатска канцеларија Тукс, Лондон,
      - г. Хаљим Суљејмани, адвокат, Приштина
      - гђа Александра Чанер, помоћница г. Суљејманија, Приштина.Жалиоци, Кадри Баљај, Шабан Џељадини, Зенел Зенелџи и Мустафа Нерјовај, су такође били присутни.
  22. У току расправе, жалиоци су изнели аргументе у вези са правом на јавну расправу. Најавили су да неће надаље учествовати у расправама које су затворене за јавност и затражили су одлагање расправе како би следећа била отворена за јавност. Након што је констатовано да се заступник УНМИК-а није

---

¹ Видети соопштење за штампу Комисије од 18. марта 2009. године.

² Видети саопштење за штампу Комисије од 19. марта 2009. године.

успротивио јавној расправи ни одлагању расправе, Комисија је одлучила да одложи расправу за 4. јун 2009. године, када би расправа била јавна и одржана на одговарајућем месту.

23. СПГС је накнадно обавестио Комисију да заступници УНМИК-а неће присуствовати расправи организованој према процедури коју предвиђа Комисија. СПГС је најавио и своју намеру да усвоји административно наређење којим би се разјаснила природа јавних расправа пред Комисијом. С обзиром на ове информације, Комисија је закључила да расправа више не би била сврсисходна. Дана 12. маја 2009. године, Комисија је одлучила да сасвим откаже расправу.³
24. Дана 20. маја 2009. године, жалиоци су послали поднеске у вези са отказивањем расправе. Затражили су и да преписка између СПГС-а и Комисије у предметном случају буде обелодањена. Дана 26. маја 2009. године, Комисија је одлучила да њена одлука да откаже јавну расправу буде коначна. Захтев за обелодањивање дописа је прослеђен СПГС-у, који је своје примедбе послао 29. маја 2009. године. Дана 18. јуна 2009, Комисија је утврдила да нема додатних дописа које треба проследити жалиоцима.
25. Тог истог дана (18. јуна 2009. године), Комисија је, с обзиром на отказивање расправе, позвала жалиоце да на питања која су им постављена у допису од 3. марта 2009. године одговоре у писаној форми. Комисија је жалиоцима и СПГС-у поставила још нека додатна питања.
26. СПГС је свој одговор на додатна питања послао 1. јула 2009. године. Жалиоци су своје примедбе, са одговорима на питања постављена 3. марта и 18. јуна 2009. године и одговором на примедбе СПГС-а од 11. марта 2009, послали 3. јула 2009. године. Сваки од одговора био је прослеђен супротној страни, којој је дата могућност да изнесе своје примедбе.
27. И жалиоци и СПГС су додатне примедбе послали 11. августа 2009. године.
28. Дана 22. октобра 2009. године, након што је констатовано да је 17. октобра 2009. године СПГС донео административно наређење бр. 2009/1 за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права, Комисија је позвала странке да доставе своје примедбе у вези за утицајем тог административног наређења на предметни случај.
29. Жалиоци су одговорили, 12. новембра 2009. године, подношењем жалбе против Административног наређења бр. 2009/1. Комисија је ову жалбу уписала под бројем 320/09. Комисија је ову нову жалбу проследила СПГС-у, који је своје примедбе о прихватљивости те жалбе послао 14. децембра 2009. године.

---

³ Видети саопштење за штампу Комисије од 12. маја 2009. године.

30. Дана 18. јануара 2010. године, Комисија је примила одговор СПГС-а на свој допис од 22. октобра 2009. године. Одговор је био датиран на 30. октобар 2009. године.
31. Дана 12. фебруара 2010. године, Комисија је жалбу у предмету бр. 320/09 прогласила неприхватљивом.

IV МЕРОДАВАН НОРМАТИВНИ ОКВИР

32. У тренутку кад предметна жалба још није била решена пред Комисијом и кад се чекало на мишљење о меритуму, 17. октобра 2009. године, СПГС је донео Административно наређење бр. 2009/1 за спровођење Уредбе УНМИК-а бр. 2006/12 о оснивању Саветодавне комисије за људска права. Чланови 2.1, 2.2 и 2.3 тог административног наређења гласе:

“2.1 У било којој фази поступка пред Саветодавном комисијом по жалби везаној за повреду људских права, Саветодавна комисија мора да размотри сва питања која се односе на прихватљивост жалбе пре разматрања меритума.

2.2 Свака жалба која је или може у будућности да постане предмет процеса или поступака УН поводом тужбених захтева трећих лица, на основу члана 7 измењене и допуњене Уредбе УНМИК бр. 2000/47 о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову од 18. августа 2000. године, сматра се неприхватљивом из разлога што су процес УН по тужбеном захтеву треће стране и поступак на основу члана 7 Уредбе бр. 2000/47 расположиви начини разматрања жалби сходно члану 3.1 Уредбе.

2.3 Коментари о меритуму наводне повреде људских права износе се тек након што Саветодавна комисија заврши своје већање о тој жалби и одлучи о њеној прихватљивости. Уколико питања прихватљивости жалбе буду покренута у било ком тренутку након што Саветодавна комисија донесе одлуку о прихватљивости жалбе и започне разматрање о меритуму, Саветодавна комисија је дужна да прекине своје већање о меритуму све док питање о прихватљивости жалбе не буде у целости поново размотрено и изнова решено.”

33. Члан 5 Административног наређења бр. 2009/1 прописује да се ниједна жалба поднета Комисији не може сматрати прихватљивом “ако је Секретаријат Саветодавне комисије примио након 31. марта 2010. године”.
34. Члан 6 прописује да Административно наређење бр. 2009/1 ступа на снагу 17. октобра 2009. године, односно на дан кад је донето, и да “важи за све жалбе поднесене Саветодавној комисији, укључујући оне које се очекују пред Саветодавном комисијом”.

35. Процес УН поводом тужбених захтева трећих лица, поменут у члану 2.2, предмет је резолуције Генералне скупштине 52/247, од 17. јула 1998. године, о “Одговорности према трећој страни: временска и финансијска ограничења” (А/РЕС/52/247). Релевантне одредбе те резолуције гласе:

“5. *Одлучује* да временска и финансијска ограничења изнета у даљем тексту, у ставовима од 8 до 11, важе за тужбене захтеве које трећа лица поднесу против Организације у вези са физичким повредама, болешћу или смрћу или са губитком или оштећењем имовине (укључујући неодобрено коришћење просторија), који су последица деловања припадника мировних операција у вршењу званичних дужности или им се могу приписати, како је описано у ставу 13 извештаја Генералног секретара (А/51/903);

6. *Подржава* став Генералног секретара да се та одговорност не односи на тужбене захтеве трећих страна који су последица деловања или се могу приписати деловању припадника мировних операција које је део 'оперативне нужности', како је описано у ставу 145 првог извештаја Генералног секретара о одговорности према трећој страни (А/51/389);

7. *Такође подржава* ставове Генералног секретара, изражене у ставу 14 његовог извештаја (А/51/903), у погледу тужбених захтева трећих страна који су проистекли из грубе немарности или својевољног недоличног понашања намештеника који долази из држава чланица које имају удела у операцијама мировних снага, и моли га да извештава о њиховом спровођењу у релевантним извештајима о успешности операција;

8. *Одлучује* да, у случају кад одговорност Организације постоји према тужбеним захтевима трећих страна против Организације који су последица мировних операција, Организација неће плаћати одштету у оним тужбеним захтевима који су поднети након шест месеци од настајања штете, повреде или губитка, или од тренутка кад је подносилац тужбеног захтева сазнао за то, а у сваком случају након годину дана од окончања мандата мировне операције, с тим што у изузетним околностима, као у оним описаним у ставу 20 извештаја Генералног секретара (А/51/903), Генерални секретар може да узме у разматрање тужбени захтев који је поднет каснијег датума;

9. *Одлучује такође*, у погледу тужбених захтева трећих страна против Организације због физичке повреде, болести или смрти који су наступили као последица мировне операције, следеће:

(а) Врсте повреде или губитка за које се исплаћује одштета ограничене су на финансијски губитак, као што су лекарски или рехабилитациони трошкови, губитак зараде, губитак финансијске помоћи, трошкови превоза повезани са повредом, болешћу или медицинском негом, судски трошкови и трошкови сахране;

(б) Уједињене нације не исплаћују накнаду за штету која није финансијске природе, као што су бол и патња или морална штета, као ни казнене или моралне одштете.;

(ц) Уједињене нације не исплаћују накнаду за услуге помоћи у кући нити друге одштете те врсте које је, према искључивом мишљењу Генералног секретара, немогуће проверити или које нису непосредно повезане са самом повредом или губитком;

(d) Износ одштете за повреду, болест или смрт одређеног лица, укључујући оне врсте губитака и трошкова описане под горњом тачком (а), не сме да премашује 50,000 америчких долара, с тим да, у оквиру тог ограничења, реалан износ буде утврђен у односу на локалне стандарде накнаде;

(e) У изузетним околностима, Генерални секретар може да препоручи да Генерална скупштина одобри да ограничење од 50,000 долара предвиђено горњом тачком (д) буде премашено у одређеном случају уколико Генерални секретар, након што спроведе потребну истрагу, утврди да постоје разлози који налажу да ограничење буде прекорачено;

10. *Надаље одлучује*, у вези са тужбеним захтевима трећих страна против Организације на име губитка или оштећења имовине, које је настало као последица мировних операција, следеће:

(a) Накнада за нодобро коришћење просторија: (i) израчунава се на основу разумних закупнина утврђених на основу закупнина по локалним тржишним ценама које су преовлађивале пре доласка мировне мисије, како буде установио технички тим Уједињених нација за процену пре доласка мисије; или (ii) не може да буде већа од максималног износа који се плаћа по квадратном метру или хектару, како буде установио технички тим Уједињених нација за процену на основу релевантних расположивих информација; Генерални секретар ће одлучити који ће се одговарајући метод користити за израчунавање накнаде коју треба платити за неуговорено коришћење просторија након што технички тим заврши испитивање;

(b) Накнада за губитак или оштећење просторија: (i) израчунава се на основу одговарајућег броја месеци и висине закупнине или на основу утврђеног постотка закупнине који треба платити за период у којем су Уједињене нације заузимале односне просторије; или (ii) се одређује према унапред утврђеном постотку трошкова поправки; Генерални секретар ће изабрати одговарајући метод за израчунавање накнаде коју треба платити за губитак или оштећење просторија на основу техничке процене урађене пре доласка мисије;

(c) Уједињене нације не исплаћују накнаду за губитак или штету коју је, према мишљењу Генералног секретара, немогуће проверити или која није непосредно повезана са губитком или оштећењем просторија;

11. *Одлучује* да:

(a) Накнада за губитак или оштећење личне имовине трећих страна, који су последица активности у операцијама или су повезани са вршењем званичних дужности припадника операције, треба да покрије реалне трошкове поправки или замене;

(b) Уједињене нације не исплаћују накнаду за губитак или штету коју је, према искључивом мишљењу Генералног секретара, немогуће проверити или која није непосредно повезана са самим губитком или оштећењем личне имовине;

12. *Моли се* Генерални секретар да предузме неопходне мере за спровођење ове резолуције у делу који се односи на споразуме о статусу снага у складу са ставом 40 његовог извештаја (А/51/903);

13. *Такође се моли* Генерални секретар да обезбеди да задаци и смернице локалних ревизионих одбора обухватају и временска и финансијска ограничења у погледу одговорности Организације, како је наведено у ставовима од 8 до 11 у горњем тексту, и да се ти одбори ослањају на та временска и финансијска ограничењима и користе их као основу у својој надлежности и давању препорука у вези са одштетама по тужбеним захтевима трећих страна против Организације који су приоистекли из њених мировних операција.”

36. Члан 7 Уредбе УНМИК-а бр. 2000/47, од 18. августа 2000. године, о статусу, привилегијама и имунитету КФОР-а и УНМИК-а и њиховог особља на Косову, поменут у члану 2.2. Административног наређења бр. 2009/1, прописује следеће:

„Захтеве трећих лица у вези са губитком или оштећењем имовине и личним повредама, болешћу или смрћу које су проузроковали КФОР, УНМИК или њихово особље, или који могу да се директно припишу њима, а не произилазе из “оперативне нужности” било којег од ових међународних актера, решавају комисије за тужбене захтеве које установљавају КФОР и УНМИК-у, на начин који ће бити прописан.”

V ПРАВО

A. Да ли се жалба сматра неприхватљивом

i. Аргументи страна у поступку

37. Позван од Комисије да коментарише утицај члана 2 Административног наређења бр. 2009/1 на предметни случај, УНМИК је истакао да је случај жалилаца предмет „процеса УН по тужбеним захтевима трећих страна на основу Уредбе бр. 2000/47”. УНМИК тврди да је члан 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 у овом случају примењив и да се, према томе, жалба сматра неприхватљивом. Од Комисије се очекује да поступи у складу са Административним наређењем и донесе решење којим се уредно примењује тај пропис.

38. Жалиоци су одговорили улагањем нове жалбе у којој су навели да Административно наређење бр. 2009/1 крши члан 6.1 ЕКЉП. Они тврде да је Административно наређење донето са циљем да изнова отвори питање прихватљивости, да питање прихватљивости учини отвореним питањем и да онемогући Комисију да разматра меритум жалбе, као и да онемогући супротстављање страна у поступку и наруши независност и непристрасност Комисије. Та жалба је уписана под бројем 320/09.

ii. Закључци Комисије

A. Да ли се жалба сматра неприхватљивом

39. Пре него што настави да разматра меритум жалбе, Комисија мора прво да размотри нови приговор УНМИК-а на прихватљивост, сходно члану 2.3 Административног наређења УНМИК-а бр. 2009/1.

Питање законитости Административног наређења бр. 2009/1

40. Како је Комисија указала у својој одлуци од 12. фебруара 2010. године, донетој по жалби жалилаца уписаној под бројем 320/09, СПГС има право да према свом нахођењу утврди регулативну поставку система жалбеног поступка пред Комисијом, а Комисија нема надлежност да испитује усаглашеност законске основе сопственог рада са стандардима људских права.
41. Комисија изнова истиче да, чак и кад би се могло озбиљно довести у питање да ли СПГС има надлежност да мења нека од основних начела садржаних у Уредби УНМИК-а бр. 2006/12 доношењем административног наређења за њено „спровођење”, за Комисију је, кад је реч о њеној надлежности, небитно да ли су промене донете уредбом или административним наређењем. Остаје чињеница да одредбе Административног наређења бр. 2009/1 чине део основе за рад Комисије.
42. Нажалост, Комисија мора да закључи да нема надлежност да се бави аргументима који су жалиоци изнели у погледу незаконитости Административног наређења бр. 2009/1.
43. Комисија је, дакле, дужна да испита суштину приговора који је уложио УНМИК.

Приговор УНМИК-а

44. Члан 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 прописује да се свака жалба која је или може у будућности да постане” предмет процеса УН поводом тужбених захтева трећих лица, који се на основу члана 7 Уредбе бр. 2000/47 примењује и на УНМИК, „сматра неприхватљивом”, зато што се овај процес сматра расположивим правним леком у смислу члана 3.1 Уредбе бр. 2006/12.
45. Према члану 3.1 Уредбе бр. 2006/12, жалилац би по правилу требало да прибегне правним средствима која су доступна и довољна да исправе наведене повреде права. Постојање тих средстава мора да буде довољно сигурно, не само у теорији већ и у пракси, јер би им у супротном недостајала потребна доступност и делотворност (видети, кад је реч о услову исцрпености домаћих правних лекова према члану 35.1 ЕКЉП, Европски суд за људска права (ЕСЉП) (Велико веће), *Демопулос и остали против Турске*, бр. 46113/99, одлуку од 1. марта 2010, ст. 70, наводе ЕСЉП, *Аквидар и остали против Турске*, пресуда од 16. септембра 1996, *Извештаји о пресудама и одлукама*, 1996-IV, стр. 1210, ст. 60). Комисија би по правилу требало да се увери да је процес УН по тужбеним захтевима трећих страна, као свако друго средство које УНМИК може да развије, „био делотворан, на располагању у теорији и пракси у датом тренутку,

односно, да је био доступан и у стању да пружи помоћ која се тражи у жалбама (жалилаца) и понуди разумне изгледе за успех” (упоредити ЕСЈП, *Аквидар и остали против Турске*, претходно наведена пресуда, стр. 1211, ст. 68).

46. Члан 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 одузима Комисији ову надлежност. Његовим одредбама се Комисији намеће обавеза да процес УН по тужбеним захтевима трећих страна сматра доступним и довољним средством за разматрање повреда права.
47. Овим се, ипак, не подразумева да сама чињеница да УНМИК износи приговор на основу члана 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 неизбежно и без даљњег доводи до закључка да је жалба неприхватљива. Комисија сматра да се у случају кад је такав приговор уложен мора утврдити да ли је предмет жалбе пред Комисијом такве природе да се на основу тога с разлогом може поднети тужбени захтев који се решава у процесу УН по тужбеним захтевима трећих страна. Комисија ће жалбу прогласити неприхватљивом једино ако је уверена да је тужба таква да очигледно спада у оквир процеса УН за решавање тужбених захтева трећих страна. Међутим, Комисији није дозвољено да испитује да ли исход процеса пружа довољну правну заштиту кад је реч о жалби која је поднета Комисији, нити да ли тај процес жалиоцима пружа реалне изгледе за успех.
48. Процедура утврђена резолуцијом Генералне скупштине бр. 52/247 и чланом 7 Уредбе УНМИК бр. 2000/47 омогућава Уједињеним нацијама да према свом нахођењу доделе накнаду у тужбеним захтевима у вези са физичким повредама, болешћу или смрћу, као и за губитак или оштећење имовине који су настали као последица деловања УНМИК-а кад то није била оперативна нужност. Према томе, жалбе у вези са повредама људских права које се могу приписати УНМИК-у сматраће се неприхватљивим на основу члана 2.2 Административног наређења УНМИК-а бр. 2009/1 уколико је дошло до физичких повреда, болести или смрти или до губитка или оштећења имовине. За жалбе поводом повреда људских права које за последицу немају штету те врсте неће, наравно, важити услов искоришћености процеса УН за тужбене захтеве трећих страна.
49. Осврћући се на приговор УНМИК-а у предметном случају, Комисија подсећа да се поднета жалба односи на убиство и тешко рањавање четири лица која су учествовала у демонстрацијама, на делотворност кривичне истраге након демонстрација и насиља и на немогућност жалилаца да поднесу тужбу против УНМИК-а суду или неком другом органу који би могао да им пружи обештећење.
50. Жалбе које покрећу материјална питања, које је Комисија прогласила прихватљивим у својој одлуци о прихватљивости од 6. јуна 2008. године, углавном се односе на употребу силе УНМИК Полиције која је довела до физичких повреда или смрти. Комисија сматра да ови деловии жалбе очигледно спадају у надлежност процеса УН за тужбене захтеве трећих страна, те се према томе сматрају неприхватљивим.

51. Жалбе везане за процедурална питања, које је Комисија прогласила прихватљивим, као што су жалбе због повреда процедуралних аспеката права на живот и забране нечовечног или понижавајућег поступања, као и оне о повредама права на правично суђење и права на делотворан правни лек, односе се на чињење, пропусте или ситуације у којима је јасно да није дошло до физичких повреда, болести или смрти нити до губитка или оштећења имовине. Као такви, ови делови жалбе нису обухваћени процесом УН за тужбене захтеве трећих страна.
52. Комисија, међутим, сматра да су материјалне и процедуралне жалбе које се налазе пред Комисијом толико међусобно повезане да би било неприродно раздвојити их, што би довело до тога да већина материјалних жалби буде решавана у процесу УН за тужбене захтеве трећих страна а да неке од тих жалби и процедуралне жалбе решава Комисија.
53. Комисија стога сматра да жалбу у целости треба оценити као неприхватљиву.

Б. Последице оцене да је жалба неприхватљива

54. Комисија сматра потребним да објасни последице своје одлуке да се жалба прогласи неприхватљивом.
55. Услов да сва расположива правна средства буду исцрпена по самој својој природи представља само привремено ограничење у односу на прихватљивост. Последица проглашења неприхватљивости због неисцрпености расположивих правних лекова је у начелу само одлагање а не и коначност. То значи да жалилац може поново да поднесе своју жалбу након што сви тражени процеси буду завршени. У предметном случају УНМИК прихвата овакво гледиште. У поднеску директора Канцеларије правних послова од 30. октобра 2009. године, који је приложен уз допис СПГС-а од истог датума, каже се да у случајевима који се сматрају неприхватљивим према члану 2.2 Административног наређења бр. 2009/1 „жалиоци могу поново да поднесу жалбе (Комисији) након што буде завршено процесуирање њихових повезаних тужбених захтева у процесу УН за тужбене захтеве трећих страна”.
56. Уколико жалиоци желе да искористе ову могућност, онда би по правилу требало да поднесу нову жалбу Комисији након окончања процеса УН за тужбене захтеве трећих страна. Како се наводи у претходно поменутом поднеску директора Канцеларије правних послова, жалиоци би то могли да учине „до 31. марта 2010. године, који је крајњи рок за подношење жалби (Комисији)”, наметнут чланом 5 Административног наређења УНМИК-а бр. 2009/1.
57. Међутим, уколико жалиоци треба да изнова поднесу жалбу након што процес УН за тужбене захтеве трећих страна буде завршен, они би свакако прекорачили рок од 31. марта 2010. године за подношење нових жалби. Услов да се прође кроз процес УН за тужбене захтеве трећих страна би у том случају заправо укинуо жалбу без могућности да је жалиоци поново поднесу Комисији,

упркос чињеници, коју је Комисија утврдила 6. јуна 2008. године, да је жалба била прихватљива на основу регулативног оквира који је важио у време кад је жалба уложена. Такав исход би био увреда за основне појмове правде. С обзиром на крајњи рок који је утврђен Административним наређењем бр. 2009/1, Комисија сматра да је потребно направити посебан начин разврставања којим ће се задржати могућност да Комисија настави да разматра жалбу жалилаца након што процес УН за тужбене захтеве трећих страна буде завршен, уколико они тада буду желели да наставе поступак пред Комисијом.

58. Комисија уочава, кад је реч о поступцима пред различитим међународним трибуналима, да у извесним посебним околностима подносиоци представки могу да траже поновно покретање поступка који је затворен у случају кад наступе нове околности и кад је поновно отварање поступка у интересу правде.
59. На пример, уобичајена је пракса Европског суда за људска права да предмет уклоне са листе, сходно члану 37.1(ц) ЕКЉП, кад из неког објективног разлога више не постоји основаност за даље испитивање представке. У таквим случајевима Суд може, према члану 37.2 ЕКЉП, да одлучи да врати представку на листу предмета уколико сматра да околности то оправдавају (видети ЕСЉП, *Алексенцева и 28 осталих против Русије*, бр. 75025/01, одлука од 23. марта 2006; ЕСЉП, *Јаши против Грузије*, бр. 10799/06, одлука од 9. децембра 2008).
60. Слично томе, у *Случају нуклеарних проба*, Међународни суд правде (МСП) је 1974. године одлучио, с обзиром на једнострану изјаву државе која је тужена, да је тужба државе тужиље постала безпредметна и да стога Суд није позван да донесе одлуку. У истој пресуди, Суд дозвољава држави тужиљи да тражи испитивање ситуације „уколико би основа (његове) пресуде била угрожена” (МСП, *Нови Зеланд против Француске*, пресуда од 20. децембра 1974, *Извештаји МСП*, 1974, стр. 457, ст. 63). Неких 20 година касније, држава тужиља је покушала да поново покрене поступак. МСП је, уношењем претходно цитираних речи у своју пресуду из 1974. године, објаснио да није постојала намера да се подносиоцу представке ограничи приступ судским поступцима, као што је подношење нове представке, захтева за тумачење или захтева за ревизију, будући да би му ти поступци у сваком случају увек били отворени. Овим, заправо, „није искључен посебан поступак” (*Захтев за испитивање ситуације у складу са ставом 63 Пресуде Суда од 20. децембра 1974. године у случају Нуклеарне пробе (Нови Зеланд против Француске)*, налог од 22. септембра 1995, *Извештаји МСП*, 1995, стр. 288, ст. 52-53).
61. С обзиром на овакву праксу, Комисија сматра да сличан „посебан поступак” треба омогућити и у предметном случају. У складу с правилу 49 Пословника Комисије, које предвиђа да питања која нису уређена овим Пословником решава Комисија, Комисија одлучује да, по окончању процеса УН за тужбене захтеве трећих страна, жалиоци могу да затраже од Комисије да поново отвори овај поступак. Комисија ће затим одлучити, на основу расположивих информација, да ли да прихвати такав захтев.

ИЗ ОВИХ РАЗЛОГА,

Комисија, једногласно,

ПРОГЛАШАВА ЖАЛБУ НЕПРИХВАТЉИВОМ.

Недим ОСМАНАГИЋ
в.д извршног службеника

Марек НОВИЦКИ
председавајући